

TA'LIM -TARBIYA JARAYONIDA OTA - ONALAR BILAN HAMKORLIK

Umarova Xurshida Rustamovna

Andijon viloyati Buloqboshi tumani

25-DMTT tarbiyachisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7095255>

ANNOTATSIYA

Oila va bolalar bog'chasi bizning kelajagimizning asosini tashkil etadigan ikkita jamoat institutidir, lekin ko'pincha ular bir-birini tinglash va tushunish uchun har doim ham o'zaro tushunish, xushmuomalalik, sabr-toqatga ega bo'lmaydilar. Oila va bolalar bog'chasi o'rtasidagi tushunmovchilik bolaga ko'proq bog'liq. Hech kimga sir emaski, ko'pgina ota-onalar faqat bolaning ovqatlanishi bilan qiziqishadi, ular bolalar bog'chasi bu ota-onalar ish paytida faqat bolalarni boqadigan joy deb hisoblashadi. Shu sababli tarbiyachi hamda o'qituvchilar, ko'pincha ota-onalar bilan o'zaro munosabatlarda katta qiyinchiliklarga duch kelishlari ham hech birimizga sir emas.

Key words: Mahalla, MTM, ota-ona, ta'lim-tarbiya;

Tarbiyachilar va ota-onalar, umuman olganda, uy va MTM, ota-ona va o'qituvchi o'rtasida ijobiy, qo'llab-quvvatlovchi va ochiq munosabatlar zarur.

Bundan tashqari, tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ota-onalar ishtiroki va ota-onalar va o'qituvchilarning muvaffaqiyatli hamkorligi o'quvchilar uchun ta'lim natijalarini yaxshilaydi. Maqolada ham talim-tarbiya jarayonida MTM bilan ota-ona hamkorligidagi faoliyat va uning natijalari tahlil qilinadi.

Ota-onalar ta'limning muhim sheriklaridir. Ular farzandlarining ta'limga bo'lgan munosabatiga bevosita ta'sir qiladi va uyda bolaning o'qib o'rganisgi uchun sharoit hozirlaydi. Ota-ona, uy va MTM o'rtasida ta'lim-tarbiya jarayonida o'zaro hamkorlikda ishlashlari zarur. Ota-onalarni ta'lim-tarbiya jarayonlariga jalb qilish siyosati ota-onalarni sherik sifatida qabul qilganda va ularda o'zaro hurmat asosida MTMga o'zlarining hissalarini qo'shishlari uchun zarur bo'lgan yordamni hisobga olgan holda tarbiyalanuvchilarning yutuqlari va muvaffaqiyatlarining oshishini tan olishadi. MTM da ijobiy iqlimni yaratish uchun quyidagi vazifalarni amalga oshirish lozim:

- ☒ O'qituvchilar va tarbiyachilar MTM va oilalar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni rag'batlantiradi va qo'llab-quvvatlaydi;
- ☒ Barchaga birdek hurmat bilan munosabatda bo'linadi;
- ☒ MTM ichki muhitda jamoatchilik va g'amxo'r munosabatlar hissini rivojlantiradi.
- ☒ Ota-onalar muntazam ravishda MTM faoliyatiga jalb qilinadi;

Ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasidagi munosabatlarga nisbatan ota-onalar va o'qituvchilar jamoasining quyidagi xususiyatlarini aniqlaydi:

❑ Ta'lim tashkiloti ota-onalar bilan uchrashishga va ularning fikrlarini tinglashga vaqt ajratishlari lozim;

❑ Har bir insonga o'z fikrlarini bildirishga va takliflar berishga ijozat berilishi lozim;

❑ Muammolarni o'zaro hal qilishni rag'batlantiradigan tarzda kelishmovchiliklarga to'g'ri yondashuvni tanlash lozim. Qarama-qarshiliklar mavjud bo'lganda yoki qiyin vaziyatga javob topilmaganda, boshqa umumiy bir fikrga kelishilishi lozim;

MTM bilan ota-onalarning o'zaro munosabatlari haqida gap ketganida, umumiy muammolar orasida quyidagilar mavjud:

1. Farzandining noto'g'ri hatti-harakatlariga toqat qila olmaydigan ota-onalar (ayniqsa o'qituvchi oldida);

2. MTM faoliyati va targ'ibotlari bilan hamkorlik qilmaydigan ota-onalar;

3. Farzandidan katta umidvor bo'lgan va farzandining chegaralarini qabul qila olmaydigan ota-onalar, bolani o'zini yomon tutishiga olib keladi ;

Tarbiyalanuvchilarning ota-onalari haqida gap ketganda, umumiy muammolar orasida quyidagilar mavjud:

a) Afsuski, bazida ota-onalar farzandining muvaffaqiyatga erishishida ularning ularning doimiy ko'magi zarurligini tushunmaydilar;

b) Ular o'z farzandlariga eng yaxshi o'qituvchi bo'lishlari mumkinligini bilishmaydi.

Tarbiyalanuvchilarning kelajagi uchun bu borada ota-onalarning tushunchalarini oshirish uchun biron chora toppish lozim.

Ko'pgina hollarda, ota-onalar farzandiga yomonroq baho qo'ygan o'qituvchiga o'z farzandini ko'proq narsaga loyiq deb da'vo qilish uchun tez-tez ta'lim maskaniga kelishadi. Eng yomoni, ota-onalar farzandlarining noto'g'ri hatti-harakatlari tufayli chaqirilganda ota-ona o'zini maqtaydi. Farzandining noto'g'ri hatti-harakatlarini to'g'irlash uchun o'qituvchi bilan hamkorlik qilish o'rniga, ular hatto farzandining qilmishini to'g'ri ekanligini va bu haqda tashvishlanadigan hech narsa yo'qligini tasdiqlaydilar. Ushbu holatlar hozirgi kunda bir qadar odat tusiga kirib qolgandek go'yo va bu o'qituvchilarni tanlagan sohalarida ishtiyoqlarini yo'qotishiga olib keladigan stressga olib keladi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida ota-onalar uchun vaqti-vaqti bilan trening, munozara, test, so'rovnomalar o'tkazib turilsa, ayniqsa maktab yoshidagi 6-7 yoshli bolalarni maktabga tayyorgarligini aniqlashda ota-onalar ishtirokida olib boriladigan har bir mashg'ulot farzandining nimaga qodir ekanini anglashiga

yaqindan yordam beradi va bolalarni maktabga tayyorlashda oila a'zolarining mas'uliyati oshadi.

Ta'lim muassasalarida ota-onalar va tarbiyachilar bilan o'tkaziladigan har bir suhbat bolalarni maktabning ilk bosqichiga yengil qadam qo'yishida hamda sog'lom bola va sog'lom muhit sharoitini yaratishga imkon beradi.

Treninglar maktabgacha ta'lim muassasa uslubchisi, maktabgacha tayyorlov guruhi tarbiyachisi va tarbiyalanuvchilari hamda ularning ota-onalari, boshlang'ich sinf o'qituvchilari ishtirokida o'tkazilishi bola rivojlanishida to'g'ri tashxis qo'yishga yordam beradi.

Bola bilan oilada uyushtiriladigan suhbatlarning alohida ahamiyati bor. Odob-axloq mavzusidagi bunday muloqotlar farzandlarning til ko'nikmalarini mustaqil tarzda qo'llashiga erishish zarurligini ko'rsatadi. Bunday oilaviy suhbatlar bolaning kundalik faoliyat hamda sayr-u sayohatlarida samarali natija berishi, shubhasiz.

Bola yoshligidanoq, oiladan atrof-muhitdan ona tilini, adabiy talaffuz me'yorlariga binoan barcha tovush va so'zlarni aniq va tiniq talaffuz etib, so'z boyligini rivojlantirmog'i lozim. Bola shaxsini shakllantirish, nutqini rivojlantirish borasida yo'l qo'yiladigan kamchiliklar ko'p uchrab turadi. Ota-onalarning bolalarga beparvoligi, so'zlashganda nutq madaniyatiga ahamiyat bermasligi bola nutqining buzilishiga olib kelmoqda.

Xulosa qilib aytganda, oilada bolalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar tizimi birgalikda uyushtiriladigan o'yin, sayrlarda yuqori darajada shakllanadi. Bolalar nutq madaniyatini shakllantirishda oila a'zolari va tengdoshlari bilan bo'ladigan munosabatlar muhim rol o'ynaydi.

Tarbiya qanchalik erta boshlansa, hosili ham shuncha barvaqt ko'zga tashlanadi. Shuning uchun ota-onalar va ta'lim muassasalari tarbiyachilari hamda pedagoglarning vazifasi yosh avlodni aqlan yetuk, jismonan sog'lom, axloqan pok, barkamol inson qilib tarbiyalashdan iboratdir. Shuni ta'kidlash joizki, bola tarbiyasi bilan jiddiy shug'ullangan ota-onalarning farzandlari ta'lim muassasasida o'z imkoniyatlarini mashg'ulot jarayonida qiynalmasdan ko'rsata oladi. Oila va ta'lim muassasalarining o'zaro hamkorlik hamda hamjihatlikda ish olib borishlari bolani nafaqat jismoniy va aqliy jihatdan rivojlantiradi, balki uning ma'naviy shakllanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

Maktabgacha ta'limda qo'llaniladigan o'yinlar va ularni tashkil etish metodikasi
<https://journal.jspi.uz/index.php/fl/article/view/1298>

“Bolalar bog'chasida ota -onalar bilan ishlash” mavzusida taqdimot.

<https://nogtikrasim.ru/uz/naraschivanie-nogtejj/prezentaciya-na-temu-rabota-s-roditelyami-v-detskom-sadu-sovremennye-formy.html>

Ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etish shakllari.

<https://lawyer-great.ru/uz/forms-of-organization-of-cooperation-etween-the-dow-and-parents-the-program-of-cooperation-between-the-dow-and-the-family-in-the-framework-of-the-implementation-of-the-phos-until-together/>